

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Harom óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyílttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arányában részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

Kitartás.

Hindenburg, a diadalmas német tábornok mondotta, hogy első kellék a háboruban, hogy vasidegeink legyenek, vasidegek kelljenek a harcra küzdő katonáknak. De vasidegittel kell birniok az itthonmaradottaknak is, hogy kellő nyugodtsággal és türelemmel fogadják a körülöttük lezajló hadi eseményeket, mert a kishitűség olyan betegség, amely, ha egyszer láb-**ra**kap a megriasztott közönség sorai-**ban**, teljesen terrorizálja az ország nyugalmát.

Eltekintve attól, hogy a közönség mindig hajlandó készpénznek venni a sebesülteknek sokszor csupán a képzelet-szülte eseményekről szóló elbeszéléseit, sohasem szokták a higgadt logika éles kritikájával türelem mérlegén keresztül a különböző híreket és kombinációkat, éppen azért a közönség a leggyakrabban felül a kávéházi konradoknak s nem gondolja meg, hogy a harctéri eseményekből csak az az egyetlen hiteles értesülés, amelyet a hadvezetőség kiad, mert hiszen az egyes katona, ki a csaták közepében van, nem tud többet az eseményekből, mint ameddig szeme ellát vagy amit füleivel hall. Már pedig ez az emberi érzékkel való észlelés még egy kilométerig sem terjed. Már pedig mily óriási területen folyik a mai modern hadakozás, mily óriási összegek mozognak a mai csatateret képező roppant területen s mily természet az ily területen a küzdő tömegek között az egyén!

Éppen azért minden eseményt, legyen az jó vagy keletlen hír, egyformán vasidegittel, türelemmel kell fogadnunk. Az ilyen nagy területen folyó háboruban még a győztes félnek is vannak helyei, hol a szerencse esetleg nem mosolyog reá, sőt elfordul tőle. Szabad-e azért az otthonmaradottaknak idegeseknek, türelmetleneknek lenniök!? Hiszen a háború sorsát nem egyes ütközetek, hanem az egész küzdelemnek eredménye dönti el.

Amikor visszafojtott lélekzettel várjuk a teljes győzelem hírért, amidőn szívünk mélyén ott van az a megintatlan bizodalom, hogy az Isten nem nagyja el igazságos ügyünket, ha a hadvezetőség az igazsághoz híven arról értesít, hogy itt vagy amott váratlan akadály állott elénk, nem szabad kishitűeknek lennünk, mert azt kell figyelembe vennünk, hogy az elénk állott váratlan akadály csak késleltetheti, de meg nem hiusíthatja végleges győzelmünket.

Egyforma nyugalommal és türelemmel kell fogadnunk minden hírt, A jó hírek ne tegyenek elbizakodottakká, a rosszak kétségbeesettekké, mert utóvégre és minden előfeltétele megvan azon reménységünknek, hogy a magyarok hatalmas Istene, aki évszázadokon át vezette diadalról-diadalra vitéz seregeinket s aki egy évezreden keresztül a legnagyobb megpróbáltatások közepette is fenntartotta számunkra ezt a magyar hazát, az élethalálharc eme borzalmas tusájában sem fog elhagyni bennünket, magyarokat.

Karácsony közeleg, a béke és szeretet ünnepe. Karácsony ünnepén azért kell imádkoznunk, hogy a harctéren küzdő fiaink fegyverei nyomán a győzelem virága fakadjon s hogy elesett testvéreink és fiaink vérével megszentelt földből törjön elő a szebb jövő reménysége.

A közeledő karácsony ünnepe erősítse meg hitünket, hogy jó kezekre van bízva a nemzet üdve, boldogulása, hogy küzdő véreink szuronyainak hegyére, golyóira és kardjára van bízva az ezeréves állam sorsa, s hogy az itthonmaradottak is oly bizalommal várják meg ennek a rettenetes tusának végét, mint amily bizalommal és hősi lelekkel állják ok a legnagyobb fáradalmakat is, most, mikor a pokol minden ördögei szövetkeztek ellenünk.

A türelem edzze meg idegeinket a várakozásban. Irtsuk ki a nyugtalanságot a lelkünkbelől. Bár elismerjük, hogy gyakran erős férfiak szívét is aggodalom lepi meg a hazáért és a nemzetért, de az aggodalmakat ne kiabáljuk ki, ne rémítsük velők a még gyengébbeket. Aki bizni képtelen, az rejtse el nyulijedelmet. A kishitűség bujjék zárt ajtaju, lefüggönyözött ablaku szobába és verje ott a fejét a falba, ha úgy jólesik neki. De ne vigye ki érzéseit a fórumra, ahol a lelkekben a remény, az öntudat piros virága virít, ahol a szivekben lelkes és rendíthetetlen bizalom lakik jövőnd sorsunk iránt; ahol még csak ezután látják látnoki szemmel a haza szebb jövőjét abban a tűzben izzott, vasban kovácsolt és egykori vezéreink szerint vérrel pecsételt szövetségben, amelyben most élünk, küzdünk és dolgozunk. Ti aggdótok, hát nem látjátok a harci tüzet a fegyverben álló nemzetben!? Nem halljátok-e a lovassapatok robogását, a gyalogosok haláltmegvető szuronyrohamainál az egetverő hurrákat, rajta-rajtákat!? Az ágyúk mennydörgéseit, amikben az igazságos Isten félelmetes szava szól? S mindezeket kivül a tisztánlátást, az öntudatot, a hi-

degvérrel való komoly és nyugodt intézkedéseket a vezérek körében?!

Fel a szivekkel, fel a lelkekkel! Hatalmas szövetségesünk is angyali türelemmel viselte annyi éven át a meg nem érdemelt vexatúrákat, s csak akkor csapott közélük isteni haraggal, amikor hoszu türelmének vége szakadt. És amikor Berlinben piros-fehér-zöld zászlóktól színesek az utcák a mi győzelmeink hírére, akkor nálunk sincs helye a kishitűségnek. Ősz királyunk jelszava: „bizalom az ősi erényben“ — most jobban, ezerszerte jobban érvényesüljön.

Az aggodalom és kishitűség leg-erősebb ellenszere a makacs kitartás, mely táplálja és élteti a reménységet. Csak az van végleg leverve, aki elvesztette reményét a jövőndben. Nekünk pedig minden okunk megvan a bizalomra, a reménységre; magunk küzdő csapatainak lelkülete is át van hatva attól a tudattól, hogy végtére is a győzelem pálmáját fogják számunkra megszerezni.

Kitartás és türelem. Ez tegye nyugodttá karácsonyi ünnepeinket. Bármily nehéz is a várakozás, meg kell gondolnunk, hogy egyszer csak vége kell, hogy legyen, ennek az emberpusztító vad viharának is.

Közgazdasági széljegyzetek.

Háborunk szerencsés lezajlása után egyik igen fontos dolog felett kell elmélkednünk, arról, hogy az osztrák gazdasági köröknek mi az álláspontjuk a tekintetben, hogy a közös vámterület, vagyis a szerződéses vámterület részükről fenntartandó-e, avagy Németországgal alkossunk egy vámuniót.

Mert elhatározásuk szempontjából nekünk nagyon is érdekünk, hogy előbb tisztába jöjjünk avval, hogy hát milyen is legyen az az elvi alap, amelyen a kiegyezés meg-**ej**tése szempontjából utnak akarunk indulni s hogy vajjon a közös, — különvámterület, vámunió Németországgal, vagy pedig a küzbenső vámok alapján álljunk-e mi is?

Váljunk be, hogy mindezek tekintetében, dacára annak, hogy a magyar vámpolitikai, központban erőteljes érdekképviseléssel rendelkezünk; hogy továbbá van szak- és napisajtónk, ezt a nemzet életében vágó kérdést még mindig bizonyos homály fedi.

Pedig, ha valamely államnak, úgy éppen nekünk van nagy szükségünk arra, hogy elsősorban ügyeljünk a hazai iparnak a védelmére s hogy megvilágítsuk azokat a szempontokat, amelyek a kereskedelmi szerződések megkötésekor iparunk fejlődésének az életszükségleteit alkotják. Reánk

néve csakugyan életkérdés, hogy fejlődésnek induló iparunkat az erősebb külföldi államok veszedelmes versenytől amennyire ez csak lehetséges, megvédjük.

Mert amikor külföldi behozatalunk 13 millió K.-ról 43 millió K.-ra emelkedik, a mikor a magyar gyáros a nyersanyag beszerzésénél a szabad versenynek az előnyeit nem élvezheti, míg a kész gyártmány értékesítésénél mégis ki van tve a világversenynek s ha vesszük, hogy mindezek dacára csak fegyártmányokért fizetett a Monarchia Franciaországnak 1913. évben 121,5 millió K.-t; valóban nem valami meggyújtató egy állapot.

E tekintetben példákval is rendelkezhetünk, ha megemlítjük, hogy például a külföldnek igen fejlett a bőripar, mert a gépek otthon szerezhetők be; a tömeggyártás segítségével olcsóbban is dolgozhatik s így költségei is kisebbek lesznek; míg nálunk, rajnos, ez nincs meg, nem is említve, hogy még a „de credere“ is csekélyebb a külföldön. Vagy ha vesszük, hogy a cipőnek a vámjá a külföldről hozzánk hozzá, páronként 65—80 fillér; míg más országokban, ahol a cipőgyártás a miénkhez hasonló színvonalon van, az ipart 5—6 frankig terjedő vám védelmezi. A cipőcikkre fenálló vám csak 4%-os vámvedelemben részesül, holott az egészséges kereskedelmi politika megköveteli, hogy a belföldi szükségletet a belföld fedezze, hogy ezáltal a belföldi munkaerő kenyeret kapjon.

Ismeretes, hogy Hamburg-, London- s Párisban mint világgiaconok fut össze a világkereskedelem legtöbb száta s ebből a világgforgalomból nekünk a legkevesebb; mert hazánkat, mint exportállamot a világgiacon nem ismerik. Már pedig, ha termelésünket az európai piacok várakozó keresletétől függetlenül asarjuk s termékeinknek új fogyasztó közönséget törekszünk biztosítani, akkor csak egy lehetőség van, az, hogyha a tengerentuli államokba exportálunk.

Hiszen tudjuk, hogy ipari s mezőgazdasági terményeink nagy részét a Balkánon eddig nem tudtuk elhelyezni, még pedig az ottani magas vámok s az agrárius védekezési módszereink következtében.

Az tehát a kérdés, hogy van-e egyáltalában mindezekre nálunk szükség! Nincs, mert mi nem vagyunk kénytelenek a külföldi ipar mögött elmaradni, amennyiben munkabéreink alacsonyabbak; östermelésünk termékei jobbak, vagy legalább is olyan jók, mint más országokéi. Mi hiányzik tehát? Hiányzik a helyes szervezet, hogy intenzív munkát végezhetnénk.

Milyen jó volna például kivitelünkre, ha elegendő számban volnának exportházaink, amelyek után az idegen világrészekből való bevételnek összes szükségleteit hazánkban szereznek be! Így Hamburgra vagyunk szorítkozva, mely az export alapján szervezett kereskedelemnek a mintaképe s a mely rendelkezéseit az egész világ gyárai közt úgy osztja szét, hogy a fogyasztónak a neve úgy a gyáros, mint az ügynök előtt ismeretlen marad, a mennyiben számok- és betűkkel jelzik az export kliensének a nevét. Ezeket a számokat és betűket a cég úgy felti, mint legnagyobb kincsét. Így tesz Franciaország a marsalai szappangyártással, mely évi 17700 tonna terméssel s 35—40000 tonna kivittel díszíthetik; Olaszország az ő évi 8'814 millió métermázsa oliva-olaj termelésével; továbbá Szerbia a saháci s obrenováci szilvakiviteli központokkal, melyek vagy 7500 vasuti kocsival közvetlenek

s melynek fele monarchiánkba lesz küldve; Románia ugyancsak így cselekszik az ő napi 500 összertermelésű vagon petrolumával.

A tengerentuli piacokkal való forgalmunkban igen jó szolgáltatásokat tehetne legnagyobb hajózási vállalatunk, az Adria R. t., csakhogy ennél meg az a baj, hogy kevés vonalon járta a gőzöseit s így a szállítást átrakodásokkal kell végeznie, a mi meg igen drágító következményekkel jár. Ezeket a bajokat azonban a nagyobb forgalom mindenesetre segíthetne, mert maga után vonná azt, hogy az a hajózási részvénytársaság hajójárait, elsőrendű érdekeinel fogva, minden bizonnyal szaporítaná.

Vegyük azt az eshetőséget, hogy közbenő vámok létesítenének, vagyis tehát kifelé a vámterület közös maradna, azonban a kívülről behozandó ipari cikkeket a jövőben majdnem kizárólag Ausztriából szereznek be. A vámtételnek a $\frac{2}{3}$ -da, mint különbség ugyanis feltétlenül biztosítaná Ausztriának az elsőbbséget; de másrésztől meg Ausztria azután tőlünk szerezne be a jövőben az általa szükségelt nyersterményeket, mert a $\frac{2}{3}$ -ad vám következtében ez reánezve előnyösebb volna, mint a vám külföldről való behozatal s így ennek a védelme alatt iparunk még elég szépen fejlődhetne és az első években bizonyára nagy vámbevételünk is volna. Különben is, azon szoros viszonyok közt fogva, amelyben gazdasági tekintetben Ausztriával vagyunk rávaltatunk amugy is az osztrák áruhitelre, amennyiben ipari szükségleteink nagy részét még mindig az osztrák ipar látja el, lévén a magyar ipar annak a fedezésére ez idő szerint még elégtelen; azután meg kereskedőink sem elég erősek ahhoz, hogy az iparpártolás nemzeti föladatainak hathatósan hozzájárassanak, eltekintve attól, hogy keletű érzékkel sem viseltetnek a magyar ipar igényei iránt. Bankjainknak a legtöbbje nemzetközi jellegű, tehát hogyan várhatóak tőlük a magyar iparnak a pártolását?

Minden csak Ausztriában van, még a kartelleknek a székhelyeit is ott találhatjuk meg s így igazán elmondható, hogy valamenynyit intézményünk alá van rendelve az osztrák behatásoknak s így csak igen kevés a hazai tőkékből létesült és teljesen a hazai erőket foglalkoztató ipari vállalatunk.

Mert lám, ipari cikkeknek természetes piaca a Balkán lett volna, de ott is utunkban állottak s ma már az ipari jogokra, mint a forgalom biztonságának a kellekére, már most nagyon vigyázunk. Így eddig Szerbiában, Romániában, Bulgáriában s Törökországban az ipari tulajdonjogukat folyton fejlesztik a szabadalom-, minto' talom s védjegy törvénnyel. Tudjuk, hogy Törökország a balkáni háborúban majdnem egész európai birtokait veszítette el, míg a többiek területi gyarapodásban részesültek. Ezek az államok új területeiken alkalmasint mind be fogják hozni a saját vámrendszerüket, a mi körülbelül 20—40% emelkedést jelent.

A Balkánon az új alakulatok legfontosabb eredménye, hogy az importált áruk az eddigi 11%-os török értékvám helyett most már az illető balkáni államok sokszorosan magasabb vámtételei alapján vámoztatnak el. A magyar cunor a szerbek által elhódított törökterületen 75%-os, a bolgáron 68%-os, a görögön 77%-os, vámmal van terhelve; a papírárúknál 55—60%-os, szövött áruknál 28—35%-os, a vámtételi díj.

A függetlenített albán területeken a 11%-os, értékvám fenntartott, minek

azonban a piacokra csekély a jelentősége. A felemelt díjtétel a kiviteli üzletnek nagy akadályai.

(Folyt. köv.)

Jön a karácsony. Küldjük a kis Jézust ajándékaival értünk küzdő katonáinkhoz!

Krisztus a csatatéren

*Decembri szélvész rázza meg a fákat,
S betemeti hóval az országutat.
Nyomatlan mezőkön magyar huszár vágat
Elszakadt előrs. Muszkákat kutat.
Reggel tizen voltak. Át a hegygerincen
Robogtak előre bátran, szilagon
S hajszolták a muszákat . . . Elestek kilencen.
Egyedül maradt a véres talajon*

*Közeleg az est is. Gyorsan visszafordul,
Fehér hómezőkön visszafelé tart.
Az ellenség szemé néz minden bokorból,
Oroszokkal rakra a völgy és a part.
Ágyuk állnak itten, gépfegyverek ottan,
Semmit el nem árul a fehér mező:
És a magyar sereg közeleg nyugodtan.
A halálba jön, ha ottan nem lesz ő:*

*Hull a hó. A szélvész veri, rántja, huzza
Az utak árkában megbottlik a hó;
Ha lankadni érzi, jobban sarkantyuzza,
Hogy utól ne érje az orosz golyó
Csak vágat előre Csak előre, Ríróm!
Ha vissza nem érünk, minden oda van.
Az ut fordulónál lövés . . . kettő . . . három.
A huszár lováról a hóba zuhan.*

*Piros vére buggyan. Elsápad a képe.
Halálos szibbadság lélkére tapos
Hű pajtása: Ráró oda áll fölébe.
Földre szegzett szemé olyan bátoros.
Hüba lehel rá, forró, tüzes pára,
Nem kelti életre a hült tetemet.
Nagy köd ül már a hómezők határárt.
Hull a hó, hull a hó . . . hősüket temet.*

*De nem, még feleszmél és szemét kinyitja
Átutja agyát egy örült gondolat:
Alá van aknáva a Visztulá hídja.
És a magyar sereg most arra halad
Hej, ki visz hírt róla, ha meghalok itten?
„El kell mennünk, Ráró: nyomon a veszély.
Csak most, az egyszer meg segíts vissza Isten.
Gyere ide, Ráró! Gyere csak, ne félj.”*

*Kézére csavarva lova kantárszára,
Belékapaszkozva felemelkedik;
De visszahajtatlik a mező határa:
Nincs ereje. „Nem bír. Ugy akar pedig.
Megpróbálja újra. Nyitott, meredt szemmel
Néz a messzeségre a homályon át:
Végtelen fehér tér, sehol senkit sem lel.
Nem látni egy lelket, csak bus pejt lovát.*

*Felszakad melléből nagy, kínos sohajtás,
Fátyolos szeméből fájó könyv pereg:
„Elpusztulunk itten, szegény Ráró pajtás,
Velünk együtt elvész a magyar sereg.
Gyere hát, t-mess el hűdég szélvész, hó, fagy.
Az ítelet napja se találna rám:
Hüba kereslek, Ó Krisztusom, hol vagy,
Hüba könyörgött értem jó anyám.”*

*Imádkozik értem, talán most is értem, éppen,
Forgatja szegény az öreg szikszait.
Könnyel a szemében, hittel a szívében.
És boldogságomban, jaj, hüba hitt.
Az ur Krisztust kérte hogy jöjjön el hozzám,
S az ur Jézus Krisztus hozzám nem talált.
Havas mezőknek bus végtelen hosszán
Egyetlen egy ur van: a komor halál*

*Előtti szívet nagy mély keserű bánat:
Hát csak rigy megaddal engem s Halál . . .
De az e-thomályban nagy fenység támad,
A Krisztus jön erre s előtte megáll.
Glóriás homlokán töviskoronája
Csodálatos fénylő messziről ragyog.
Előtte megáll és szelíden néz rája:
„Édes anyád küldött s ime itt vagyok!”*

forgalom és a teheráru szállítás áll kisebb mértékben rendelkezésre a közönségnek a katonai dolgok miatt. Szóval a németek nem igen félnek természetüktől, pedig szép tiszta napokon talán egy-két gyűlés is elhallatszik innét hozzájuk. Szóval nagy mindent tekintetben Vilmos császár népe és országa! Nem esodálom ha — beföldi lapjaink szerint — büszkék vagyunk hatalmas szövetségünkre és barátainkra. Kattowitz jelenleg a mi védelmünk alatt áll úgy belsőleg, mint külsőleg. Az utcákon osztrák csendőrök állnak őrt, a középületek előtt magyar bakák járják a hat lépést fel és le. Sok az osztrák tiszti uniformis az utcákon, kereskedésekben, pótán, álomáson, vendéglőkben és kávéházakban, mely utóbbi azonban nincs oly sok itt, mint nálunk.

A mi haderőnk védi továbbá mindezt a sok szépet most az orosz ellen is. Büszkék is a kattowitziak új védőikre. Ha egy-egy különítményük bemegy a városba, annyira agyontartják mindentéle jóval és széppel, hogy szinte nehéz őket visszakapni onnét; annyira meg vannak pakolva és etve ezzel a sok minden jóval. Ilyen a német igazság. Nézzük most pár kilométerrel idebb keletre a helyzetet.

Piszkos, mocsos, sáros orosz lengyelországi falvak és „városok.“ Okusza a térképen elég nagy befűkkel van kiírva ahhoz, hogy az ember legalább valami jót és szépet gondoljon róla, legalább addig, amíg benne nem volt. Az itteni városoknak megvan az a tulajdonságuk, hogy amint az ember bement oda, azonnal kívánczik is ki onnét.

Kövezet ugyan van, de inkább ne volna.

Ha sár nincsen, még legjobb gyalog járni bennük. Kocsin vagy lóháton életveszedelem bennük közlekedni. — A járdák valamikor deszkából voltak — mondják a legöregebb lengyelzsídók — ma azonban már csak nyomaik fedezhetők itt-ott fel. Egyik-másik utcasarkon még lámpaoszlop is áll, de a benszülöttek azt mondják, hogy csak a cár látogatásai alkalmával használatnak fel világítási célra. Vannak üzletek is: A la Ouittner Károly vegyeskereskedése a Rakóczi-utca végén. Minden beszerezhető lenne, ha volna „raktár“-on. Piszkos a lakosság is; még az eliteje is. Rettenetes utak, faluknak sem nevezhető házszámok, műveletlen erdők, szabályozatlan patakok és folyók és szegény, megnyomorított parasztnép. Talán ezzel el is mondtam mindent s nevezetesen, hogy milyen az Atyuska országában az Igazság.

Ha azonban pár kilométert ismét keletre megyünk, talánunk ismét valami érdekeseit és szépet. Ott fekszenek most jó meleg és biztos lőárkokban a mi katonáink és ott állanak őrt a mi jó öreg „ujj“ ágyúink, a mi Igazságaink. Nyugodtan alhatnak a kattowitziak minden éjszaka. Jaj annak a merész orosz katonának, amelyik kudigma a kattowitziak minden éjszaka. Jaj annak a merész orosz katonának, amelyik kudigma a fejt csak egy pillantásra is a saját „deckung“-jából. Vagy még csak a szeptája teteje látszik tőlünk, már megy a jó meleg golyó. Nem is igen mutogatják magukat nappal. Éjszaka inkább megpróbálják olykor-olykor a lövöldözést, jelt adva ezzel tüze-roinktnek, hogy most már ők is dolgozhatnak. Este 9 óra felé szokták ezt megpróbálni, mikor — tudják — hogy nálunk az élelmet viszik ki a konyhák és máhás lovak a lőárkokba. Jött azonban párszor már golyó helyett éhes orosz is ilyenkor estenden át hozzánk. És ez nem tréfa, nem bakakital ita

mese; ez valóság. A két tűsvonal néhol oly közel van egymáshoz, hogy jótorkú ember hangját áthallani. Ilyen helyeken jókedvű hadfiaink nappal szuronyra tűzött friss prófuntokat dugnak ki fejük fölé a lőárkokból, melyre természetesen rögtön egész céllovészét indul meg orosz részről. Nem találás esetén még a „hiba“ jelzést is mutatják a mieink a prófunt ide-oda lengelésével. Mert hát az Igazság, itt is Igazság. Jó ez a kis tréfa arra, hogy lássa az orosz, hogy nálunk még bőven az élelem is, nem úgy mint náluk, hol neha munició sincs elegendő. Így esett meg már nem egyszer, hogy ilyen helyeken, hol ilyen közel van a két tűsvonal egymáshoz, az esti sötétség beálltával öt-hatosával átszöködőnek hozzánk a muszák s keresik a mozgókonyháinkat, amint a fel-fel villanó tűzfényekről (tűzhely-ajtó nyitogatásakor) rendszeren meg is találunk. Kapnak is enni, annyira azonban udvariasak nem vagyunk, — és ez is Igazság! — hogy jóllakva vissza is bocsássuk őket. Talán ők maguk sem kíváncsiak nagyon oda vissza. — Lőárkainkról előbb azt írtam, hogy jó melegek. Bizonyára fejesóvával olvassa a merész kitételeit Édesapám, pedig ez is így van. Mulkor „Az Est“-ben olvastam egy cikket, amelyben valamelyik szerbiai tudósító ír le egy lőárkot berendezését. Bizonyára otthon sem kerülte el figyelmüket a leírás.

A lőárkok nálunk is így néznek ki most; elég mélyek, fedettek, nem nagy ürtartalmúak (hogy a meleg jobban tartsa magát benne) és kályhákka berendezettek. Kicsiny, összehajtható, vékony kéményű pléh kályhákba kapott a légénység, melyek könnyen le- és felszerelhetők és a borjú hátán tovább vihetők.

Minden 8—10 emberre jut egy ilyen kályha, melyhez az apróra vágott és hasogatott fa az élelemmel együtt zsákokban lesz éjjelként kivéve a lőárkokba. Egy-egy rajból 2—3 ember a lőréseknél áll és ügyel az ellenségre, a többi addig a kis kályha mellett melegszik, pipázik, harmonizál, teát főz vagy krumplit, masónt süt. Ha az örök valamit jelentenek, mindenki lőrésehez siet, hosszabb-rövidebb ideig tölzelenek s ha már nincs cél, folytatják az előbbi foglalkozást. Igen-igen sok élelmet fogyasztanak katonáink ilyenkor — ami az unatkozásban való folytonos evegetésre vezethető vissza — elég sok gondot ad tehát az élemezés jól ellátása, ami különben most nem nehéz, tekintve a hátunk mögött lévő gazdag két anyaországot és eürü vasuti hálózatot. Mostanában igen sok különlegességet kapunk az élemezéshez. Nagy mennyiségben ementháli és grói szjtot, szalonnát, virslit, fűgát, aszaltizlivát, narancsot, gesztenyét sőtogyorót és diót is. Cukor, tea és rum természetesen quantities. Mindez azonban a rendes katonai élelmen felül — amint azt is az Igazság hozza magával.

Nem panaszkodhatik senki sem dohány, szivar, cigaretta és gyufahiány miatt sem, mivel ebben is inkább állandó többletünk, mint hiányunk van.

Gondom, hogy sokan fura arccal olvassák e soraimat, ha hozzájuthatnának, akinek t. i. hozzártatózója betegesen vagy sebesülten otthon fekszik most és a hoserú téi esteken elbesséli, hogy egyszer három, másszor négy napig nem is láttak ételt, nem is beszólva valiról, gesztenyeről. Hát igazán lehet neki is, de igazam van az alábbiakban

nekem is. Előfordulnak esetek, midőn egy-egy őrjáratok, szakaszok vagy egy-egy egész század oly körülmények közé kerül, hogy semmiféle élelemmel, sem mozgókonyhával, sem kenyérről megközelíteni nem lehet az ellenséges tűz miatt. A hadviselés módjából kifolyólag azonban egy-egy ilyen helyzet nem tarthat a legrosszabb esetben sem 2—3 napnál tovább. Ily esetekre számítva van — illetve kell, kellene lennie — minden emberről állandóan két húskonzerv. Ha tehát három napig nem kaphat valaki a konyhából enni, úgy két napra még mindig el van látva élelemmel s csak egy nap kell éheznie, ha oly napokon nem nyúlt tartalék élelméhez, amelyeken egyébként meleg ételt kapott a mozgókonyhából. Szigorúan tilos is a tartalék élelmet elfogyasztani engedély s főleg alapos ok nélkül. Ha ez mégis előtordul, de bejelenti az illető, hogy elfogyasztotta, úgy kap helyette másikat; van bőven mindig a Trainél. Csak az a hiba, hogy az elfogyasztás igen sokszor megtörténik ok nélkül, de a bejelentés már nem követi a megtörtént pákosztosságot. Természetes, hogy tényleges szükség esetén ezután nincs meg az élelem s ha csak takarékosabb bajtársai nem segítettek a torkos vitében, biz' megcsai a „három napja nem ettem“ rémtörténet.

A hiba tehát nem az élelmezésben, hanem — megint csak az Igazság! — a katonabácsiban van. — Egyébiránt aki egyszer így járt, az máskor vigyáz nagyon az ő Buchsen fleischére és Zwibackjára. — Mert ez is Igazság!

A végső Igazság, a háború Igazsága pedig az lesz, hogy győzni mi fogunk, mert a nagy erkölcsi Igazság kezdettől fogva a mi részünkön volt. Ennek az Igazságnak Megváltó születését pedig otthon és — mit tagadjuk — itten is reménykedő szeretettel várjuk. Mihamarább való beteljesedéséről gondoskodjék az a kis Jézus, aki utóbb maga is a hamisságnak és gonosszágnak az Igazság-fonta korbáccsal leggyőzelmesebb leverője lett!

A ránk nehezedettnél jóval boldogabb ünnepeket kellene hazra megkívánnom. Talán sokak jutottak ebben a fergeteges oszterdében ahhoz az életbölcseleti elvhez, hogy most sok dologban a hallgatás a legjobb, a legszentebb jó kívánság. Nyugodjanak meg, hogy az idén a karácsonyfát kevesebben állják körül.

Kezeit csókolja

szerető fia.

Mit kell tudni a népfelkelésről?

Befejezést nyert már a népfelkelők sorozása, nem lesz tehát érdektelen, ha a törvénynek a népfelkelésről szóló intézkedéseit ismertetjük.

Mérték alá kerültek a B. osztályú népfelkelők, a férilakosságnak az a tekintélyes része, amelyet a rendes sorozás idején katonai szolgálatra alkalmatlannak találtak. Befejeződött a háborús utószorozás, még pedig igen jó eredménnyel s így nem érdektelen tudni, mi a népfelkelés helyzete, szerepe, beosztása a fegyveres erő keretei között.

Magyarországon és Ausztriában minden 19—42 éves ember népfelkelő, aki hadiszolgálatra alkalmas és nem tartozik sem a közös hadsereg, sem a két honvédség kötelékébe. A népfelkelés a nemzetközi jog védelme alatt áll, a mi annyit tesz, hogy a rendes haderő kiegészítő részét alkotja s fogságba jutás esetén a népfelkelőkre is a hadifoglyokra vonatkozó katonai jog alkalmazandó.

Katonai felségjog. A népfelkelés csak háboru esetén és csak királyi parancsra hívható be. Eppen ezért a népfelkelési állományba való besorozáshoz, mint unjoncozáshoz nem is kell törvényhozási engedély. Azért nem kell, mert minden nem katona 19—42 éves ember már a törvénynél fogva népfelkelő. Ebből aztán közjogilag az is megállapítható, hogy háboru idején a nemzet unjoncmegajánlasi joga alszik. A népfelkelést az ország határain kívül csak az országgyűlés beleegyezésével szabad kivinni. Ez a beleegyezés azonban utólagosan is megadható.

Kikből állanak a népfelkelők. Állanak először is azokból, akik a közös hadsereget vagy a honvédséget kiszolgálták; másodsor azokból, akik katonai szolgálatot még egyáltalán nem teljesítettek, vagy azért, mert még csak 19—20 évesek, vagy azért, mert — bár a sorozásokon már keresztül mentek — de katonának valamelyes okból bent nem maradtak. Azok a nem tényleges állományú közös hadseregbeli és honvédtisztek, akik még hatvan évesek el nem múltak, szintén a népfelkeléshez tartoznak.

Hányfélék a népfelkelők? A népfelkelők első- és másodosztályúak: az első osztályú népfelkelők közé tartoznak a 19—37 évesek, a másodosztályúak közé pedig a 38—42 éves emberek. Az első osztályú népfelkelők szolgálati viszonyai nehezebbek, mert ezek a közös hadsereg és a honvédség kiegészítésére igénybe vehetők, vagyis ugy a közös hadsereg, valamint a honvédségek mindenféle csapattestbe és táborig alakulásaiba beoszthatók, míg a másodosztályú népfelkelők a harcoló csapatokba be nem oszthatók, illetve harcolásra igénybe nem vehetők. Azok a népfelkelők, akik katonai szolgálataikat tisztán csak a honvédségnél teljesítették, csak a honvédség csapataiba oszthatók be.

Szolgálati és vezényleti nyelv. A magyar népfelkelés szolgálati és vezényleti nyelve olyan, mint a magyar honvédségé. Érdekes, hogy ugy a magyar, mint az osztrák népfelkelés költsége a közös hadügyminiszter tárcájára megy.

Népfelkelő ezredek. Háboruban minden honvédgyalogezred kiegészítő székhelyén egy népfelkelő ezred alakul. Eszerint van összesen harminckét népfelkelő gyalogezredünk, de negyvenhét lesz, mert negyvenhét honvédkiegészítő parancsnokságunk lesz. A népfelkelő ezredek három zászlóaljából és egy pótzászlóaljából állanak. A magyar népfelkelés legmagasabb hadmivéleti egysége a népfelkelő dandár. A magyar népfelkelésnek van tíz népfelkelő huszárezred is, tüzérséget azonban a közös hadseregből és a honvédségből kapja.

A világháboru krónikája.

December 12.

Az oroszok a Lodz körüli harcokban 80,000 foglyot és 70,000 halottat és sebesültet vesztek. — Kárpátokban csapataink győzelmes ütközetek után föltartozhatatlan nyomulnak előre. Przemysli védősereg 700 foglyot ejtett. — Török hajóraj megkezdi Batum bombázását. Adarfin sejk 20,000 emberével elfoglalja angoloktól Súdán fővárosát Chartumot.

December 13.

Nyugat-Galiciában Limanovónál csapataink megverik az ellenség déli szárnyát. — A Kárpátokból előnyomuló csapataink folytatják az ellenség üldözését. Elfoglalják Ujzandecet és bevonulnak Grylov és Zmigrod helységeibe. — Észak-Lengyelországban több ellenséges hadállást foglalnak el a németek. Eközben 11,000 oroszot fognak el. — Francia harctéren csend van.

December 14.

Szerbiában csapataink Valjevótól délre nagy túlerőben levő ellenségre bukhatnak. Emiatt föl kellett adni offenzívánkat s vissza kellett vonulnunk. — Kárpátokban előnyomuló oszlopaink két nap alatt 9000 orosz foglyot ejtettek. — Németek a franciáknak Maas és Vogezek közti német had-

állások ellen intézet támadásukat visszaverik. — Batum lángokban áll.

December 15.

Csapataink Belgrádot feladják. — Oroszok az egész harcvonalukon visszavonulnak. Oroszok megkísérik Latorca völgyében az előrenyomulást. — Ipernél a franciák támadása németek erős ellenállásán összeomlik. Vogezekben még folynak a harcok. — Észak-Albánia törzsei megüzenik Szerbiának a háborút. 25,000 albán betör Szerbiába.

December 16.

Lengyelországban tovább folynak az oroszok üldözése, kik visszavonulnak. A przemysli helyőrség újabb kirohanásával súlyos veszteséget okozott az oroszoknak. — Észád pasa kihirdette a szent háborút, minek folytán az albánok Szerbia ellen vonulnak. — Német páncélos cirkálók Anglia keleti parti erőit több helyen bombázták. — A perzsa törzsek a törökökkel együtt nyomulnak előre orosz földre. A portugál harcos kormányok a senatus bizalmatlanságot szavazta. — Magyarországon már csak Bereg- és Máramarosmegyében vannak oroszok, de ezeket is megállították a magyar csapatok és visszavonulásra kényszerítették.

December 17.

A Bzura mentén az oroszok teljes vereséget szenvednek s ellenállásuk egész Lengyelországban megtörik. A Kárpátokban Latorca völgyében a berört orosz csapatok vereséget szenvednek. A franciák az offenzívát abbahagyják. Angliában nagy meglepetést keltett az északi tengerpartok bombázása. Szudánban, Afrikában is erős lázadás tört ki az angolok ellen. A török képviselőház a magyar képviselőháznak baráti érzelmeket tolmácsolja.

Levelleinkre hadisegély bélyeget ragasszunk.

Különfélék.

— **Orgonahangverseny.** Léván, a kegyesrendek templomában, e hó 21-én *holnap*, délután 6 órákor, részben a Vöröskereszt Lévai Fiókjá, részben pedig harcoló katonáink segítésére jótékony célú hangverseny lesz, amelynek érdekese művészi színvonalon álló műsora a következő: 1.) Præludium. — Orgonán játssa: *Cziczka Angela*. 2.) Beranek: „O Deus salve me . . .” Bariton- és celo-solo, zenekísérettel. — Énekl: *Deák Tivadár*, cellón játssa: *Lakner Zoltán dr. I. hegedűn: Grimm György. II. hegedűn: Moravik László, nagybőgön: Janson Jenő, orgonán: Jaross Ferenc. 3.) „Ave verum . . .” énekl: Cziczka Angala, Szilassy Dezsőné, Deák Tivadár, Moravik László. 4.) Beszéd. — Mondja: *Rassovszky Kálmán*, kegyesrendi tanár. 5.) „Ave Maria.” — énekl: *Taby Lejosné, Szilassy Dezsőné, Cziczka Angala. 6.) Martini: „Stabat mater . . .”* — énekl: a főgimnázium énekkara. 7.) Zangl: „Laudate Dominum . . .” Orgonosó, és vonós-quartet kísérettel. — Orgonán játssa: *Cziczka Angala*; énekl: *Taby Lejosné Szilassy Dezsőné, Deák Tivadár, Janson Jenő. I. hegedűn: Grimm György, II. hegedűn: Moravik László, cellón: Lakner Zoltán dr., nagybőgön: Janson Jenő. A műsor, amely exvittal belépő-jegyül is szolgál, Nyitrai és Tarsa r. t. könyvkereskedésében előre váltható egy koronáért. — A rendezőség felülfizetéseket is köszönettel fogad. — Figyelemtetjük a közönséget, hogy az előadás zavartalan lefolyása érdekében sziveskedjék pontosan megjelenni a templomban, mert az előadás megkezdésekor az ajtókat be fogják zárni. — A legfényesebb sikert már előre is biztosítja a gyönyörű műsor és a rendkívüli érdeklődés, amely a hangverseny iránt igen széles körben megnyilvánult.**

— **A sebesültek karácsonya.** Léva város jelleklü hölgyei ehatározták, hogy a lévai kórházakban levő sebesült és beteg katonák karácsonyát a lehetőség határain belül kellemesé teszik. A kórtermekben felszerül, örömet szerző ajándékokat osztanak szét a katonáknak, akiket karácsony estéjén kalácsosai, cigarettával stb. is meg fognak vendégelni. A nemes célra a gyűjtés és adakozás még mindig folyik s a közönség ez alkalommal is példás áldozatkészséget tanusít.

— **A főgimnáziumi Mária-kongregáció ünnepe.** A katolikus egyház december 8-án ünnepli egyik legszebb misztériumát: a Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának emlékét. Ez a nap, mely tulajdonképi bevezető az egyházi évhez, valójában a lelki szépség, a tiszta érzések ünnepe. Az emléknep hangulata mindenfelé áhítato kegyeletet fakaszt a hívőkben, kik ez alkalomkor hagyományos szeretettel keresik föl a templomokat. Ezen kegyeletből esztendőről-esztendőre kivette részét a piarista főgimnázium is, melynek ifjusága e fordulót iskolai ünneppé szokta szokta megülni. Ez idén azonban, — az előző évek szokásaitól eltérőleg — nem magán az ünnepen, hanem a rákövetkező vasárnap, dec. 13-án, rendezte az ifjuság gyűlést, melyről alábbi tudósításunk számol be. A vasárnapi ünnepeket istentisztelet előzte meg; a miséhez méltó kísérettel szerepelt néhány ének-szám: *Cziczka Angala, Szilassy Dezsőné, Deák Tivadár és Moravik László* előadásában. A templomi szertartás végeztével a főgimnázium rajztermébe gyűlékezett az ifjuság. Itt néhány érdeklődő tanár részvételével folyt le a Mária-kongregáció ünnepe gyűlése, melyet a kongregációs énekkar vezetett be. A program következő pontjaként Varga János kegyesrendi tanár mondotta el tartalmas ünnepe beszédét, mely az ifjuság lelki életének útját jelölte meg. Sikerkül bemutatója után a kongregáció-énekesek dala, majd Moravik Endre III. o. tanuló kedves szavaiata került sorra; a műsor további részén Szabo eska Mihály gyönyörű háborus „Legenda“-ját hallottuk, Janson Jenő VIII. o. tanuló előadásában, majd Viaszaty Ödön ügyes zongorajátékát. Befejzésül csillogó karácsonyi meglepetés várakozott az ifjuságra: egy ékes Mária-szobor, melyet Rassovszky Kálmán tanár szeretete adott a gimnáziumnak. Az ünnepe gyűlés, mely bőséges tappsal tüntette ki a szereplőket, a pápi himnusz éneklésével záródott. Végeztül meg kell emlékeznünk mindazokról, kik a siker érdekében buzgókodtak. Elsősorban *Cziczka Angala* kislányról, meg Szilassy Dezsőnéről, kik szerető munkával ajánlkoztak osztályosul az ünnepeghez. Mise alatt egy „Tantum ergo“-t énekeltek, majd betétkép az offertoriumhoz egy hangulatos egyházi dalt, Jaross Ferenc orgonakísérettel; csengő hangjűkért és hozzáértésükért egyformán kijár az elismerés. Ugyazintén dícséret illeti Rassovszky Kálmán piarista tanárt, a Mária-kongregáció vezetőjét, ki az előkészítés és betanítás fáradságos munkáját végezte szerető gondnal, hogy kis gárdája, ilyen alkalomkor sikerrel állja meg helyét, az évek óta tartó igaz munkájának érdeme.

— **Áthelyezés.** A király legfelső elhatározásával megengedte, hogy *Kerekes Zoltán* aranyosmaróti kir. törvényszéki bíró járásbírói mivoltágában az aranyosmaróti kir. járásbíróshoz helyeztessék át.

— **Vallásos estély.** A Lévai Ref. Egyház 1914. december 13-án, este tartotta harmadik vallásosestélyét, mely a gyülekezet énekével és *Birtha József* lelkész imájával vette kezdetét. Ezután Szerbia és Oroszországról tartott népies előadást *Tóth István* t. bíró. Majd *Rudnyánszky Olga* zongorakísérete mellett: *Dus Ilona* ovónó énekelte egy gyönyörű szép magyar szóltárt. Utána *Keresk Jánosnak* Krisztus a harctéren című költeményét szavaiata: *Vizi Sándor VIII. o. tanuló* nagy hatással. Erre ismét a gyülekezet éneke következett, melynek elhangzása után kik voltak a honvédek, *Tóth Kálmán* ismert szép versét szavaiata: *Bori Ferenc IV. o. tanuló*. Ezután adventi énekeket éne-

kelt a leányegylet szépen összetanulva. Majd Czeglédy Pál honfarsányi lelkes bibliái magyarázatot tartott, mire Fazekas Lajos s. lelkes imájával és a gyülekezet énekével az estély véget ért.

— **Elesett a harctéren.** A „Bud. Tud.” jelenti, hogy báró Kazy József kultuszminiszteri segédfogalmazó, tartalékos tiszthelyettes a 13. huszárezredben, e hó 13-án a Timbark melletti ütközetben hősi halált halt. Az elhunyt, aki két testvérével együtt küzdött a harctéren, fia Kazy József földművelésügyi államtitkárnak, aki tartalékos őrnagy rangban szintén szolgálatot teljesít a harctéren.

— **A községi és körjegyzői nyugdíjválasztmány** e hó 12-én Aranyosmaróton Mailáth alispán elnöklete alatt tartotta meg ülését, ezen alkalommal felbontatták a szövetségek, amelyek szerint a nyugdíjválasztmányba 1915—1919. évekre megválasztottak rendes tagokul: Szécsényi Nándor, Szedlaczek János, Biró József, Svarba István, Hetényi Vilmos, Osovssy Flóris, Lipsey Albin, Pál Miksa, Závodszy Ödön, Akossy Árpád; pótagokul: Görög Ferenc, Budinszky Lajos, Bandzsala János, Thuránszky Géza, Gaál Dénes Boassányi János.

— **A Migazzy-hitbizomány.** Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint hitbizományi bíróság annak idején engedélyt adott az ottani gróf Migazzy-féle hitbizomány parcellázására és így módon való eladására. A hitbizományi bíróság határozatához a pozsonyi kir. ítélőtábla is hozzájárult. Most érkezett le a királyi Curia végdefokú határozata, melyben a háborús viszonyokra való tekintettel a hitbizományi uradalom eladását nem engedte meg.

— **Gyászhir.** Budapestről kaptuk a gyászós hírt, hogy dr. Marton Dénes szíznai járóorvos, Zemplénvármegye bíró, fővősa f. hó 14-én, tevékeny életének 63. évében hosszas betegség után jobbra fordult. A megbo dogultban Petrenka Pál barsendrői körjegyző sógorát gyászolja.

— **Téli gazdasági előadások.** A Magyar Gazdaszövetség azzal a kéressel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy vétsse föl a téli gazdasági előadások eljuttatását. A falu itthonmaradt népét szervezni kell a háborús időben elmaradhatatlan gazdasági munkára. Eppen ezért fölhárta a szövetség az összes gazdasági érdekvéviselőket is, hogy tekintet nélkül a kormány anyagi segítségére, hogy igyekezzenek a falusi gazdák körében az elmaradt előadások pótlásáról gondoskodni. Tehetősébb földbirtokok, papok, tanítók stb. vállalkozhatnak előadó körutakra. Faluról-falura járva kell megállapítani a jövő évi mezőgazdasági munka programját, utabiztosítást adva a gazdaságunk ebben az irányban.

— **Hősi halál.** Hulják László, Hulják János garamujfalusi igazgatótanítónak fia, aki a múlt tanévben Léván végezte el a tanítóképzőt, — a tábort lelkész értesítése szerint, — múlt hó 24-én, a pilicai csatában hősi halált halt. A derek tanítót mint önkéntest egyelőre nem is akarták a harctérre küldeni, hanem a tiszti iskolába osztották be; de ő ötéves magával a hadügyminisztertől sürgönyileg kérte és meg is kapta az engedélyt, hogy a csataterre mehessen, ahol vitásul harcolt és elesett.

— **Tilos a ródlizás.** A kereskedelmiügyi miniszter értesítette az államépítési hivatalokat, hogy az állami közutaknak ródlizás céljaira való sporteszközök igénybevételét tiltotta, mert a ródlizás a közutaknak rendeltetéseszerű használatát akadályozza és az azokon való közlekedés biztonságát veszélyezteti. A közutak kizárólag a közforgalom lebonyolítására szolgálhatnak, a ród i, bobleigh, stb. pedig sporteszközök lévén, közforgalmi eszközöknek nem tekinthetők. A miniszter ennél fogva utasította az államépítési hivatalokat, hogy az állami közutaknak ily célra leendő igénybevételre vonatkozó kérelmeket utasítsa el és egyben bizza meg az utmestereket és utkapárokat, hogy mennyiben ilyen célból az állami közutak mégis igénybe vétetnek, az illetőket utrendőri kihágásért jelentsek fel.

— **Művész kiállítás Léván.** Szalay Pal festőművész növendék, rajstanárjelölt eddigi nagyszámú festményeiből és különféle rajzaiból f. hó dec. 23—31-ig az áll. tanítóképző rajstermében jótékony célú gyűjteményes kiállítást rendez. A kiállítás megtekinthető mindennap 10—12-ig és d. u. 2—4-ig. Belépődíj személyenként 20 fillér. A tiszta jövedelem a hadbavonultak özvegye és árvaéi lesz. A kiállítást társadalmunk közöly figyelmébe ajánljuk. Nemcsak azért, mert a festő városunk szülötte — s egykor talán büszkeségre lesz — hanem azért is, mert e kiállításban egy határosított és többoldalú tehetség egyszerű szárnyrakelését és lendületét fejlesztesd szemlélhetjük és sok esztétikai élvezetben részesülünk. A kiállítás nagyobbasabáruának és Léván szenzációjának ígérkezik, Szalay ugyanis 100-nál több olajfestményt és squarellet, rengeteg rajtot, vázlatot, exlibris és levelezőlaptervezetet és tömegtelen — képes lapokban és könyvekben már megjelent illusztrációt fog bemutatni. Szalay tehetségét különben már illetékes helyeken is méltányolják és több pályadíjjal kitüntették. Hiszünk, hogy szülővárosa szerető érdeklődéssel fogadja majd tehetséges szülöttének értékes kiállítását, mert hisz ezzel Szalaynak csak Léva iránt való kedves figyelmét viszonzozza; azt t. i., hogy eddigi munkásságát jótékony céllal először szülővárosának óhajta bemutatni. Annak a városnak, ahonnan — esetleg a dicőség tüdőköli útjára indult. F. J.

— **Elfogott hadifoglyok.** Zsarnócán a portyázó csendőrség múlt szerdán elfogott két orosz katonát, akik a dunaszerdahelyi hadifogolytáborból szöktek meg. A szökevényeket az esztergomi fogolytáborba kísérték.

— **Gyászhir.** Maresch László földbírtokos f. hó 2-án Karácsondon, Hevesvármegyében hosszas betegség után, 56. éves korában családjának, rokonainak és jóbarátainak ósinte fájdalomra meghalt. A megboldogult, akiben dr. Gasparets Bláné fivérével gyászolja, — Barsfűsön született és hosszabb ideig lakott vármegyénkben.

— **Vasuti podgyászok jelzése.** Az utóbbi időben a feisőmagyarországi vármegek tömeges utasforgalmánál ismételve előfordult, hogy a feladott nagyszámú utipodgyász közül egyes podgyászdrabok a csatlakozási állomásokon támadt torlódásnál elhurcoltattak, vagy elveszték. A vezérigazgatóság a közönséget saját jól felfogott érdekében felkéri, hogy úgy a kézi, mint a feladott podgyász minden egyes darabját a tulajdonos nevével és ha lehet lakáscímével is, a feladott podgyászt pedig szonkívül a rendeltetési állomással is tartósan ellássa, miáltal az elhurcolt podgyász feltalálása lényegesen meg lesz könnyítve, ami nemcsak a vésutaknak, hanem a felelőknek is érdekében fekszik. A cím alkalmazása legcélszerűbben kartonlapokkal vagy kéreppapírral történik, melyek a podgyászhoz szinnegel erősen hozzákötődnek vagy ráragasztatnak. Ilyen kartonlapokat az állomások árúpénztáránál lehet kapni.

— **Eltűnt erdőőr.** Babulik Pál 25 éves erdőőri kincstári erdőőr még október hónap elején nyomtalanul eltűnt. A nyomozást a geletneki csendőrség azota a legerélyesebben folytatta és a nyomozásnak végre meg is lett a sikere. A napokban az erdőőr gyilkosát Vozárik János geletneki lakos személyében kinyomozta és letartóztatta. A gyilkos vallomása során beismerte, hogy a feleségével együtt szindelnék való fát ment lopni az erdőbe. A fát kocsiira is raktak, mikor az erdőőr rajta kapta őket. Amint az erdőőr a lopott fát fel akarta mérni, Vozárik hátulról egy fejszével úgy vágta őt fejbe, hogy azonnal meghalt. Holt testét azután elásták és gallyakkal obohorították. A csendőrséget Vozárik eszekerének a nyoma, az asszony vallomása és az erdőőrtől ellopott sebéra vezette a biztos nyomra.

— **A Nyitra vize nem fertőzött.** A Nyitra megyei Szemle írja, hogy a Nyitra folyó vize a hivatalos bakteriológiai vizsgálat szerint már kolera baktériummentes s így a folyóban szabad halászni és a folyóból származó halakat árusítani.

— **A karácsonyi csomagforgalom a postán.** A karácsonyi rendkívüli csomagforgalom fontosabb lebonyolítása érdekében a poste- és távirde vezérigazgatóság elrendelte, hogy e hó 18-ika és 25-ike között feladásra kerülő bel- és külföldre szóló csomagok mindegyikéhez egy-egy szállítólevél állíttassék ki, vagyis ez idő alatt egy szállítólevéllel több csomagot feladni nem lehet.

— **Gyűjtések jótékonycéira.** A rendőrkapitány figyelmezteti a város közönségét, hogy csak az olyan jótékony célok előmozdítását szolgáló gyűjtő-íveken adakozzanak, amelyek a rendőrség által hivatalos engedéllyel vannak ellátva.

— **A mozi.** Ma délután és este egy kitűnő vígjáték fogja mulattatni a mosiban a közönséget. Az öt felvonásos darab címe: *A buksi.* Kellemes szórakoztatást nyújtanak a Japánból felvett képek. Ezeknek érdekességét emeli az a körülmény, hogy megismerkedünk a velük ellenséges viszonyban levő egyik országgal. Ezekon kívül A melőzött udvari címe alatt egy kiválóan humoros jelenet kerül bemutatásra.

— **Hogy fokozhatjuk a már elvetett buza termését.** A háborús állapotok lényegesen megaszották a vasuti teherutaforgalom rendes lebonyolítását, minél fogva a gazdaközönség nagy része nem volt abban a helyzetben, hogy a szuperfoszfát szokása szerint vetés előtt szórja ki a szántóföldekre. Am ennek elmaradása az ősziek műtrágyázásánál egyáltalán nem képes ma hátrányt, sőt ellenkezőleg, Kerpely Kálmán, gazdasági akadémiai igazgató idevágó tapasztalatai és kísérletezései azt igazolják, hogy a szuperfoszfát jóval a vetés után is lehet feltrágyázás alakjában igen kedvező eredménnyel alkalmazni olyannyira, hogy a 150 kg. szuperfoszfáttal feltrágyázott buza 280 kg.-nyi szemtermést többet adott, a mi a mai, s előreláthatólag jövő évi magas gabonaárak mellett igen nagy jövedelmet jelent. A feltrágyázásnak ez a kipróbált módja hőmentes időben, tél folyamán is bármikor eszázózható, mert a tavasszal bokrosodásnak induló buza ettől rendkívül erőteljesen gyarapszik.

— **Gyűjtsek a nyulbőröket!** A katonák teii ruházatának kiegészítésére rendkívül alkalmasnak bizonyultak a különböző nyulbőrök, amelyek eddiget e szempontból még kevés méltánylásban részesültek. A gyűjtési kötelesség első sorban a vidékre hárul, ahol a vadászattársaságoknak állama módjában az ügy felkarolása és szakértő szűcsök bevonásával gyűjtőhelyek létesítése. Csak tömeges felküldés célra nyos. A felküldendő anyag összegyűjtésével és feldolgozásával kötelességszerűen foglalkozik a Hadsegélyző Hivatal budapesti (IV., Veres Pálné-utca 24. sz.) raktára. A bőrök portomonesen küldhetőek be. A szállítmányokon felsmerhetőleg megjelöendő, hogy azok nyers vagy kidolgozott bőrök-e.

— **A külföldre szóló leveleket nyitva kell feladni.** A kereskedelmiügyi miniszter újabb felhívja a közönséget figyelmeztetve arra, hogy a külföldre (Ausztria és Bosznia-Hercegovina kivételével) szóló közönséges és ajánlott leveleket a katonai ellenőrség megej. betéte végett nyitva kell postára adni.

Szíves tudomására adom az igen tisztelt veőközönségnek hogy üzletemben az előnyösen ismert

Occasio eladás

mint minden évben ez idén is folyó évi december hó 1-én vette kezdetét.

Eladásra kerülnek: fekete és színes selyemszövetek 3-féle árban, különféle ruhászövetek, batisztok és ruhavásznak. —

Blumenthal Jónás

uri és női divatüzlet Léván,

Közönség köréből.

József kir. hercege Szanatórium Egyesület.

Nyilvános köszönet.

A *tüdőbeteggondozó intézetbe* ujabban még a következő szeretet adományok érkeztek:

Deutsch Margit - 1 pár meleg keztyű, 1 pár érmelegítő, 1 hősapka, 1 pár térdmelegítő. *Svarba Dánielné* készpénz. A „heti tisztillér” alaptól 1 pár meleg keztyű, 1 lábszárvédő, 2 korona 60 fillér készpénz.

Dr. Frommer Ignác

Szerkesztői üzenetek.

Vilmos császár. Nem közölhető még vers sem olyan, amelyért a szerző felelősséget nem vállal.

K. I. Va'ogatunk be'ölük.

Lévai piaciárak.

Hozatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m. mázsánként 39 kor. — fillértől 40 kor. — fill. Kétszeres 30 kor. — fill. 32 kor. — fill. Rozs 34 kor. — fill. 34 kor. 40 fill. Arpa 26 kor. — fill. 27 kor. — fill. Zab 22 kor. — fill. 24 kor. — fill. Kukorica 20 kor. — fill. 22 kor. — fill. — Lencse 60 kor. — fill. 60 kor. 40 fill. — Bab 60 kor. — fill. 62 kor. — fill. — Köles — kor — fill. — kor. — fill.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi dec. hó 13-tól 1914. évi dec. hó 20-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Bosjak József Bátorvicski J.	leány	Ilona
Bella János Frimberger Mária	leány	Mária
Oravecz András Cudor J.	fiú	László
Szitka István Gáspár Mária	leány	Anna
Fodor Adolf Weisz Ilona	fiú	Pál Mihály
Bartal János Lender Fanciska	leány	halv. született
Gápel Sándor Selinger Vilma	leány	Vilma

Hazasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Schweiger Miksa Herceg Fáni	izr.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Adamecz József	27 éves	Tüdőgyulladás
özv. Rubi Mihályné	78 éves	Agg. kimerülés
Stadler Fáni	16 hó	Tüdőgyulladás
Jakubik Andrásné	37 éves	Szívba
özv. Balázs Jakab	74 éves	Agg. kimerülés
Gápel Vima	1 nap	Gyengeség

Nyiltér.

Császárfürdő. Budapest. Nyári és téli gyógyhely a magyar irtalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, küőn hőgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők: hőlég-, szensavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használatnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kénye mes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak: Gyógy és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld. **Az igazgatóság.**

KARÁCSONYI VÁSÁR!
KERN TESTVÉREK

fűszer- gyarmatáru- és vasnagykereskedésében

Alapított 1881. **L É V A.** Telefon 14

Mindennemű fűszer- és csemegeáruk!
Legjobb minőségű kávé, tea teasütemény.
Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő, déli-gyümölcs, cukrozott gyümölcs, alméria szőlő.

Karácsonyi cukorkák, függelékek, karácsonyfadiszek.

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb, tiszta aluminium és valódi nikkel főzőedények, modern háztartási és konyhafelszerelési cikkek.

Villamos vasalók, gyorsforralók, kávé és tea-főzők, korcsolyák nagy választékban

KARÁCSONYI ÜNNEPEK ELŐTT FRISS

elő balatontavi és dunai halak!

KARÁCSONYI KIS SONKÁK!

Művelt családoknál legbecselesebb ajándék a **KÖNYV**

Karácsonyi ajándéku:

- Köitemények,
- Diszművek,
- Emlékkönyvek,
- Ifjusági iratok,
- Imakönyvek,
- Képeskönyvek,
- Utleírások,

maradandó becses birnak.

Divatos névjegyek. — Divatos levélpapírok.

Nagy választékban kaphatók:

Nyitrai és Társa R. T.

könyvkereskedésében, LÉVÁN.

Prémet a katonáknak!

Vitéz katonáinknak, főként az északon harcolóknak, az eddigin kívül csakhamar egy új ellenséggel — az északi hideggel — fog kellenni szembeszállaniok; e küzdelem szintoly erős lesz, mint az élő ellenséggel való harc, de ebben az itthonmaradottak is résztvehetnek, segíthetnek, épéért az áldozatkészség már is annyi jelét tanúsító magyar társadalomhoz fordulunk. A hadsereg jól el van látva, de mivel az éltető melegből sohasem lehet elég, ezennel felkérjük a közönséget, hogy ha nélkülözhető új vagy ócska prémes holmija van, azt katonáink számára küldje be a Hadsegélyző hivatalhoz Budapest, IV. Váci-utca 38.

E küldeményeket a posta teljesen díjmentesen szállítja.

Bundát, karmantyút, bekecsét, sipkát, keztyűt stb. A hadsegélyző hivatal mindent szívesen fogad és a szükséghez képest felhasznál, átdolgoztat.

Ez a jó szivektől jövő jó meleg ajándék lesz vitézeinknek a legkedvesebb.

Az országos hadsegélyző bizottság ruházati albizottsága nevében:

Pekár Gyula.

ZÖLD TAKARMÁNY.

BORI községben Hortme-
gyében 100 métermázsas
gombos here (Stájer takar-
mány) métermázsája
.. 9 koronáért eladó

Bővebbet

BORY LÁSZLÓNAL Boriban.

== Kölcsonkönyvtár ==

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

Koksiz és szén

szükségletét kérem nálam rendelni.

Szalonszén m/m 3.80 koksiz
4.80 fillér házhoz szállítva

SPITZ ARMIN

szállító

Honvéd-utca 8. (saját ház.)

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Szepessy-utca

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Lévan.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választékú állandó géпкиállitás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcséplő lészletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden eszaka vágó gépek és géprészek.

Világhírű RAPID lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánycamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

GROTTE VILMOS

divatáruházának

karácsonyi vásárja

december 6-án vette kezdetét.

Ma moziba megyünk!

Az APOLLO mozgósínház mősora érdekes.